

PIĘĆ WYPRAW PO MRAĞOWIE

Przewodnik turystyczny

Mrağowo 2008

Tekst

Katarzyna Enerlich, Ewa Zera

współpraca Beata Rówczyńska, Robert Wróbel, Mrągowskie Centrum
Informacji Turystycznej

Autorzy korzystali z książek:

Ryszard Bitowt *Przewodnik po mieście i okolicy. Len*

Władysław Marczuk *Mrągowo na starej widokówce*

Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu – wydanie zbiorowe

**Materiały informacyjne Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Mrągowie
i Towarzystwa Miłośników Ziemi Mrągowskiej**

Karl Templin *Unsere masurische Heimat*

Autorzy zdjęć:

Agata Ciurla, Katarzyna Enerlich, Donata Kobylińska-Durka, Izabela Maruchacz,
Marian Modzelewski, Kamila Pliszka, Andrzej Stachurski

Projekt pieczęci ze strony 30: Piotr Dondajewski

© Copyright by Autorzy

© Copyright by AFW „Mazury”

ISBN 978-83-89523-84-6

Przygotowanie i druk:
Agencja Fotograficzno-Wydawnicza „Mazury” w Olsztynie
ul. Wańkowicza 2A, 10-684 Olsztyn
tel. 089 542 70 44 lub 542 75 20, fax 089 542 71 57
e-mail: mazury@afwmazury.com.pl
www.afwmazury.com.pl

SPIS TREŚCI:

WYPRAWA PIERWSZA 7

Mrągowo w kolorze sepii

WYPRAWA DRUGA 21

Mrągowo na spacerze i rowerze

WYPRAWA TRZECIA 31

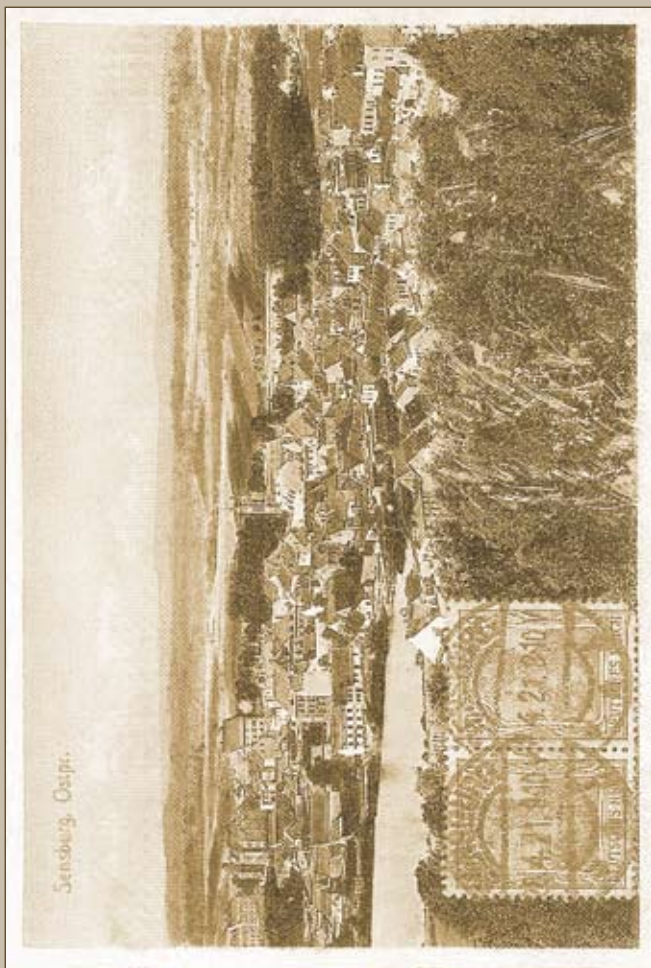
Mrągowo na wodzie

WYPRAWA CZWARTA 37

Posłuchaj Mrągowo

WYPRAWA PIĄTA 45

Smaki Mrągowo

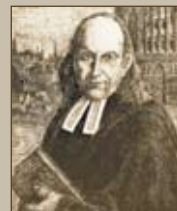
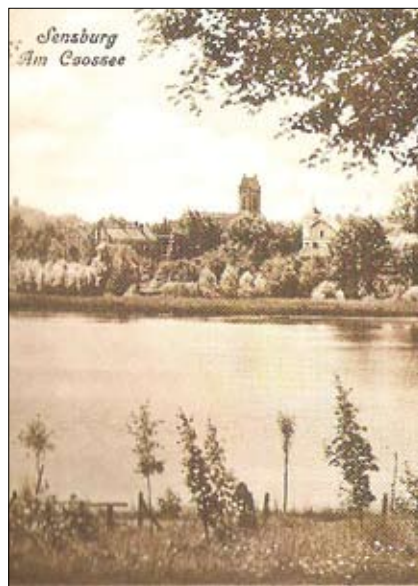

Przedwojenna panorama miasta

WYPRAWA PIERWSZA *Mrągowo w kolorze sepia*

Mrągowo w kolorze sepia

Kreśląc portret zanurzonego w zieleni i błękitcie wody miasta, nie sposób pominąć innego Mrągowo, ukrytego za gwałną mazurską historią. Kto chciałby ów rąbek historii zobaczyć, powinien wybrać się na przechadzkę szlakiem miejsc, w których drzemie przeszłość.

Patron Miasta

Krzysztof Celestyn Mrongowiusz

W 1946 r. niemiecki Sensburg, przez Mazurów nazywany Ządzborkiem, otrzymał oficjalną nazwę Mrągowo, jako nazwę pamiątkową na cześć Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza, który urodził się 19 lipca 1764 r. w Olsztynku, a zmarł 3 czerwca 1855 r. w Gdańsku. W 1798 r. został kaznodzieją w kościele św. Anny w Gdańsku i lektorem języka polskiego w Gdańskim Gimnazjum Akademickim i od-tąd trwał przez 57 lat w służbie kościoła, szkoły i nauki. Zajmował się również przekładami. Ostatnim jego dziełem jest Rozprawa filozoficzna Kanta, która w Polsce – jak pisał w swoim ostatnim piśmie – tak wielki znalazła aplauz, że Warszawa zamówiła od razu 400 egzemplarzy; przedmowę przy tym zakończył słowami: *Spodziewając się łaskawego przyjęcia, żegnám się z wesołym sercem i dziękuję Boskiej Opatrzności, że mi w dziewięćdziesiątym roku życia dała do-czekać końca druku.* Zajmował się również przekładami. Wydał gramatykę języka polskiego.

Półwysep Na Ostrowiu

Półwysep ten, zanim powstało Mrągowo, był oddzielną wyspą. Prowadzone w latach 30-tych badania przez archeologów z Uniwersytetu Królewieckiego wykazały, że tu właśnie znajdowała się pierwsza osada. Na starych fotografiach widoczne jest połączenie tego miejsca z ulicą Wyspiańskiego. Dziś są tu wille. Z brzegu Półwyspu można podziwiać widok na jezioro, obserwować wodne ptactwo i roślinność. Na Półwysep można było się dostać jedynie od strony ulicy Wyspiańskiego, przechodząc drewnianym mostem.

Przedwojenna aleja wierzb, prowadząca na Półwysep

Ratusz

Ratusz jest centralnym punktem mrągowskiego rynku, wyremontowany został w latach 90-tych XX wieku i jest dziś wizytówką miasta. Zbudowany został w 1825 roku. Mieści się tu Oddział Muzeum Warmii i Mazur i Urząd Stanu Cywilnego. Po wojnie przy Ratuszu miała swój postój mrągowska dorożka, którą powoził repatriant z Wilna, Michał Symonowicz. Obok budynku mieści się starsza od Ratusza Strażnica Bośniacka, gdzie w latach 1770 – 1792 roku stacjonował 9. Pułk Bośniaków. Obecnie jest tu Izba Pamięci, poświęcona niemieckiemu pisarzowi, urodzonemu w Pierśławku k. Piecek, Ernstowi Wiechertowi. Za Strażnicą znajduje się budynek banku – już w 1820 roku był tu pierwszy miejski bank. Z drugiej strony, gdzie obecnie jest pizzeria, był areszt miejski.

Stary rynek przy Ratuszu. Obok widoczny tzw. Dom Bociani, czyli kamienica z bocianym gniazdem

Ulica Ratuszowa, w tle Wieżyczka Rabina

Zabytkowe kamieniczki

Centrum Mrągowo to przede wszystkim zabytkowe kamieniczki XIX wieku, położone przy brukowanych ulicach, które odzwierciedlają klimat dawnego mazurskiego miasteczka. Nieopodal Ratusza możemy podziwiać kamienicę z Wieżyczką Rabina, który był cenionym w mieście człowiekiem. Przed laty rynek wokół Ratusza był bardziej zabudowany kamienicami. Po pożarze w 1822 roku, ówczesne władze zdecydowały o powiększeniu rynku. Wtedy też zbudowany został nowy Ratusz, który stoi do dziś.

Kamienica Pod Orłem

Jednym z najstarszych, dobrze zachowanych budynków jest kamienica przy ul. Mały Rynek, w której mieści się apteka „Pod Orłem”, założona w 1819 roku przez aptekarza Graape. Po jego śmierci aptekę przejął Aschman. Do dziś w aptece zachowały się niektóre akcesoria i wyposażenie z dawnych lat.

Noc Kryształowa w Mrągowie

Brutalny pogrom ludności żydowskiej miał miejsce również w Mrągowie. Wychowankowie Hitlerjugend, odpowiednio przeszkoleni i wyposażeni w adresy Żydów z miasta i okolic rozpoczęli akcję 9 listopada 1938 r., około czwartej rano. Wdzierali się do mieszkań, wyrzucali przedmioty i meble na ulice. Zmusili rabina, by otworzył bożnicę (budynek obecnej cerkwi), którą zdemolowali. Młodym Żydom kazali wynosić bogaty księgozbiór na podwórko przed dawnym zakładem dla psychicznie chorych na ul. Roosevelta (potem mieścił się tam Młodzieżowy Dom Kultury). Rozpalili ognisko i spalili księgi i szaty. Następnie mrągowscy Żydzi zostali wywiezieni w kierunku Borowskiego Lasu. Niektórym udało się uciec, nigdy jednak nie wrócili do swoich domów. W czasie wojny w budynku po bożnicy była szkoła, a potem skład materiałów budowlanych.

Wzgórze Jäenike

To najwyższy punkt Mrągowy, do którego można dojść ulicą Brzozową lub ulicą Mrongowiusza, skracając w ulicę Spacerową. Miejsce to nazywa się Wzgórzem Jaenike, a nazwane tak zostało od nazwiska ówczesnego burmistrza Hermana Jäenike (1899-1919), który bardzo dbał o piękny i estetyczny wygląd miasta. Wokół wzgórza rozciąga się piękny park, na miejscu dawnego cmentarza. Do dziś można tu spotkać pozostałości po pomnikach i fontannach.

Wzgórze Jaenike – stara fontanna

Galeria – fragment dekoracji

Ulica Królewiecka

Wzdłuż głównej ulicy Królewieckiej usytuowane są budynki z licznymi sklepami na parterach. Jest to droga, która prowadziła do Królewca, stąd jej nazwa. Dawniej były tu sklepy i punkty usługowe. Fryzjerstwo, szklarstwo, zakłady tkackie i szewskie należały do ludności żydowskiej. Na skrzyżowaniu ulic Królewieckiej i Moniuszki (obecnie sklep zoologiczny) znajdował się pierwszy w mieście szpital. Tuż za nim był cmentarz. Na końcu tej ulicy stał kościół katolicki.

Przedwojenna ulica Królewiecka z kościołem katolickim

Ulica Roosevelta

Na ulicy Roosevelta, wzdłuż szeregu kamienic, jest budynek starego spichlerza z XVIII wieku, obecnie mieści się tu Jazz Club i

Ulica Królewiecka

Galeria. Dawna nazwa ulicy brzmiała Gartenstrasse, czyli Ogrodowa. Budynki przy tej ulicy przechodziły różne koleje losu. Początkowo był tu młyn, właścicielami byli kupiec Timnik i magistrat. W czasie przemarszów wojsk był tu magazyn żywnościowy, składowane były siano i owies dla koni. Ulica krzyżuje się z ulicą Chopina, którą można dojść do kolejnej ulicy Warszawskiej.

Alejki spacerowe wokół Wieży Bismarcka

Centralnym punktem Wzgórze jest Wieża Bismarcka, która w czasie międzywojennym była punktem widowkowym, wyposażonym w lunety. Całość bezpośrednio sąsiaduje z osiedlem Parkowym, które jest pierwszym w mieście osiedlem, powstałym na ziemi po byłym bazarze, tzw. końskim targu. Targ mieścił się przy zbiegu ulic Brzozowej i Rynkowej. Na ulicy Rynkowej do dziś stoją małe domki po dawnych mieszkańcach.

Na Wzgórze wybudowano w 1929 roku gmach gimnazjum i halę sportową (obecnie LO nr 1).

Pod kamieniem węgielnym zakopano metalowy kufer, w którym są dokumenty, związane z budową szkoły, zdjęcia nauczycieli i ich życiorysy. O tym wszystkim pisała w jubileuszowym wydaniu „Sensburger Zeitung” w 1939 roku.

Przedwojenne gimnazjum dziś Liceum Ogólnokształcące

Jarmark św. Mikołaja

Kiedy w 1527 r. Książę pruski Albrecht Hohenzollem przyznał miastu przywilej odbywania jarmarków pod rozwiniętą chorągwią, dawni mieszkańcy Sensburga zobaczyli w tym dużą szansę na rozwój gospodarczy biednego wówczas miasta. Jarmarki przyjęły się i odbywały przez wiele lat zawsze 6 grudnia – stąd nazwa Jarmark Świętego Mikołaja.

W 2007 roku, po 480 latach od nadania przywileju, tradycja urządzania Jarmarku została wskrzeszona. Inicjatorem był zastępca burmistrza, Tomasz Witkowicz. Jarmark jest okazją do promocji rękodzieła, tematycznie związanego z Bożym Narodzeniem. Ponadto odbywają się degustacje potraw tradycyjnych, koncerty koled i przedstawienia bożonarodzeniowe.

Ulica Warszawska

To ulica bardzo malownicza, z harmonijnie skomponowanymi dachami. Jest to droga prowadząca do Warszawy, dawna Warschauer Strasse. Na jej początku, w miejscu obecnych pawilónów, mieściły się kamienice, gdzie w 1938 r. Niemcy założyli polski obóz (pollager), do którego we wrześniu 1939 r. przewieziono polskich jeńców. Kamienice spłonęły w 1945 r. Mury zostały rozebrane, a z ich cegły zbudowany został pierwszy powojenny, murowany dom na ulicy Wileńskiej 3.

Widok przedwojennej ulicy Warszawskiej

Budynek Urzędu Miejskiego

W budynku przy ul. Królewieckiej 60A mają swoją siedzibę Urząd Miasta, Urząd Gminy oraz Starostwo Powiatowe. Tę reprezentacyjną budowlę w stylu neorenesansu holenderskiego wzniesiono w 1912 roku. Przed nią stoi pomnik Patrona Miasta, Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza. Krzysztof Celestyn Mrongowiusz (1764-1855) był znanym na Warmii i Mazurach kaznodzieją, krzewicielem języka polskiego i nauczycielem. W 1946 roku niemiecki Sensburg, przez Mazurów nazywany Żądzborkiem, otrzymał oficjalną nazwę Mrągowo – od tej chwili Mrongowiusz jest patronem miasta.

Budynek Starostwa z 1912 roku, obecnie siedziba Starostwa, Urzędu Miasta i Urzędu Gminy

Jak w Mrągowie ze Inem było...

W Mrągowie i okolicach, zwłaszcza w Mikołajkach i Uckie, rozwijało się tkactwo lnu. W XIX wieku w całym powiecie było ponad cztery tysiące warsztatów tkackich. Mrągowo rozwijało się. Wzrastało zapotrzebowanie na przedmioty z lnu oraz łączone z wełną owczą: szaliki, naszniki, rękawice, owijacze i skarpety dla wojska. Len i wełnę skupowali przede wszystkim kupcy z Królewca, Grodna, Wilna oraz Żydzi z Mazowsza. Co roku organizowane były w Mrągowie, Wyszemborku i Szestnie targi sukienicze. Sztuka tkania lnu odeszła dziś w zapomnienie. Tylko nieliczne osoby w starszym wieku pamiętają, jak prędy babcie i mamy. I jak szanowano wykonane we własnym domu ubrania, bieliznę, obrusy i serwety.

Można o tym wszystkim przeczytać w książce mrągowskiego kronikarza Ryszarda Bitowta „Len”.

Okresy sprawowania urzędu przez starostów:

August Leśniewski 1818-1847
Wilhelm von Wienskowski, nazywany von Salzwedel 1847-1867
Otto von Schwerin 1867-1892
Georg von Schwerin 1893-1918
Hermann von Kühlewein 1918-1927
Dr. Alfredo Stange 1928-1932
Oskar Funk 1932-1934
Paul Hundrieser 1934-1937
Günther Nikolaus 1937-1945
Czesław Krzewiński 1945-1947
Jan Jaskólski 1947-1948
Bronisław Zarzycki 1948-?
Zbigniew Brzezinski ?-1950

Przewodniczący Prezydium Powiatowej Rady Narodowej:

Zbigniew Potempa 1950-?
Władysław Kapuśnik ?
Zbigniew Tomczyk 1954-?
Leon Piaskowski 1958-?
Eugeniusz Tegler 1958-1959
Marian Piwoński 1959-1968
Stefan Oniszczyk 1968-1971
Ryszard Szymer 1971-1975

Starostowie:

Ryszard Soroko 1998-2002
Andrzej Piwoński 2002-2006
Dominik Tarnowski od 2006

Okresy sprawowania urzędu przez burmistrzów (wszystkich było ok. 40):

Fahnrich Bronikowski 1813-1830
Bugumił Drobnicki 1830-1847
Lothar Kiehl ?-1872
Gustaw Timnik 1872-1887
Zimmer 1899-1899
Hermann Jäenike 1899-1919
Kurt Rabe 1919-1941
Dr. Bolz 1941-1945
Feliks Guis 1945-1948
Stanisław Kowalik 1948-1949
Władysław Kapuśnik 1949-?
Ryszard Babel
Józef Walz
Robert Krakowski
Bernard Marchlewski
Andrzej Przedlaci 1970-?
Antoni Chudy 1975-1990
Dariusz Jarośniński 1990-1994
Otolia Siemieniec 1994-1998
Karol Nowak 1998-2002
Otolia Siemieniec od 2002

Budynek sądu

Neogotycki budynek z 1898 roku, zbudowany z czerwonej cegły, zaprojektował architekt Kakowski. W latach przedwojennych za sądem było więzienie (resztki fundamentów więzienia można oglądać do dziś), które spłonęło po wojnie. Do czasu wybudowania sądu, biura i sale sądowe mieściły się w Ratuszu.

Ulica Wileńska i Stara Gazownia

To kompleks domków jednorodzinnych. Nazwa ulicy nie jest obojętna – wymyślili ją tęskniący za pozostawioną Ojczyzną repatrianci, którzy masowo przybyli na mazurskie ziemie. Pierwszy powojenny budynek stoi do dziś, oznaczony jest numerem 3. Obok kolejna kresowa ulica – Nowogródzka – cicha i zawsze ukwiecona. Można nią dojść do bu-

Ulica Wileńska, dawna Ostkolonie

dynku starej gazowni, dziś już nieczynnej. Po wojnie obiekt ocalał w całości, jednak Niemcy, opuszczający Mragowa, wymontowali najważniejsze jej elementy, bez których nie można było obiektu ponownie uruchomić – elementy te zatopili Niemcy w jeziorze Czos.

Jezioro Magistrackie przed wojną

Ulica Wolności

Wzdłuż ulicy Wolności (dawna ul. Leśna) stoją domy pierwszych powojennych mieszkańców. Na początku ulicy, na miejscu obecnej stacji benzynowej (skrzyżowanie obok policji) był cmentarz żołnierzy radzieckich z 1945 roku, obok park i budynek szpitala, z czerwonej cegły, który powstał w 1904 roku i był rozbudowywany przez kolejne lata. Ulicą można dojść do wyjątkowego przed laty miejsca Stadtwald – obecnie parku Juliusza Słowackiego.

Jezioro Magistrackie

Ze Wzgórza Jäenike schodziło się w dół do centrum, obok Jeziora Magistrackiego. Było to miejsce odpoczynku, spacerów – pięknie zagospodarowane, z zaznaczonymi alejkami. Jezioro często jednak zalewało dolną część ulicy Warszawskiej – pierwszy powojenny burmistrz Feliks Guis za najważniejszy cel postawił sobie wyszukanie fachowców, którzy mieli nie tylko naprawiać pompy, ale również elektryczność i sieć kanalizacyjną.

„Zwalony most” czyli Most Żyda Machta

Miejscem o ciekawej historii jest tzw. „zwalony most”, potocznie zwany również „zwałencem”. Most został zbudowany przez Machta, bogatego Żyda ze Szczytna. Cegła pochodziła między innymi z fundamentów rozebranego klasztoru. Budynek – według dawnych przekazów – mieścił się między osiedlem domków jednorodzinnych na ulicy Słonecznej, torami, a szosą do Piecków.

W styczniu 1945 r. wojska wysadziły most w powietrze, aby w ten sposób nie dopuścić do najeźdu wojsk radzieckich. Jeździły tędy pociągi przez Piecki do Rucianego. Zniszczony most nie został odbudowany. Na niektórych jego ceglach można do dziś dostrzec znaki i litery, świadczące o tym, że pochodziły z fundamentów klasztoru.

Strzelnice

W przedwojennym Mrągowie i okolicznych miejscowościach działały liczne związki strzeleckie, popierane przez władze. Mieszkańcy, doskonale umiętności strzeleckie, byli w ten sposób lepiej przygotowani do wojny. Pierwsza strzelnica mieściła się w parku Słowackiego, po niej powstała druga, nad jeziorem Juno (mieści się tam do dziś).

Kolej wąskotorowa

Jej otwarcie 1 maja 1887 r. było wielkim wydarzeniem. Mieszkańcy mogli od teraz podróżować między Bisku-

Ulica Młodkowskiego

Patronem tej krzyżującej się z ulicą Wolności ulicy jest Tadeusz Młodkowski, zasłużony mrągowianin. Po wojnie przybył do miasta i objął stanowisko dyrektora Państwowego Gimnazjum. Potem uczył historii w Liceum Pedagogicznym. Opracował słowniczek wyrazów mazurskich. Zaangażował się w budowę Powiatowego Domu Kultury w Mrągowie – pierwsze składki na ten cel pochodziły z Liceum Pedagogicznego. Grób jego i jego żony znajduje się na starym cmentarzu przy ul. Brzozowej.

Park Słowackiego

W okresie międzywojennym był to jeden z najpiękniejszych parków w Prusach Wschodnich. Mieściła się w nim restauracja Waldheim, korty tenisowe, place zabaw, strzelnica, fontanny i popiersia mieszkańców i zasłużonych dla III Rzeszy. Były tu także pijalnice wód mineralnych, organizowane były festyny, koncerty i pokazy. Dziś park jest miejscem spacerów, zwłaszcza wczesną wiosną, kiedy kwitną zawilce – cały park pokryty jest wówczas kolorowym kobiercem.

Wiele wyznań...

Mrągowo zawsze było miejscem, gdzie stykały się różne wyznania religijne. Ta szczególna mozaika trwa do dziś, a po minionych latach pozostały świadectwa – zabytki.

Cerkiew

Mrągowska cerkiew przy ul. Roosevelta to dawny budynek synagogi, zabranej przez hitlerowców gminie po Nocy Kryształowej. W 1940 roku przeniesione były tu dwie klasy szkoły podstawowej, potem budynek służył jako magazyn materiałów budowlanych. Następnie wydzierżawił go kościół prawosławny. W 2000 r. zadbano o piękny wystrój cerkwi. Po zakończeniu prac odbyło się w świątyni nabożeństwo ekumeniczne, w którym uczestniczyli nie tylko miejscowi prawosławni, ale również przedstawiciele różnych wyznań. Cerkiew można zwiedzać po uprzednim uzgodnieniu z proboszczem parafii prawosławnej. Kolejnym punktem na szlaku wyznań jest kościół ewangelicki przy ul. Kościelnej, wybud-

Ulica Kościelna z kościołem ewangelickim i parafią

pem a Rucianem, przez Piecki. 1 maja 1897 r. ruszyła też kolej do Kętrzyna. Dwa lata później ulice miasta rozbiły lampami gazowymi, zaślanymi z gazowni przy ulicy Wolności.

Herb Mrągowa

Legenda o herbie Mrągowa

Z łapą niedźwiedzi, czyli symbolem miasta, związana jest legenda pochodząca z czasów założenia miasta. Dobytek ówczesnych osadników często niszczonej przez liczne w tych stronach wilki i niedźwiedzie. Szczególnie dokuczliwa była pewna bardzo przebiegła niedźwiedzica. Potrafiła wykraść miód z barci, zawieszonych bardzo wysoko na drzewach i zawsze uchodziła obławom myśliwych. Osadnicy próbowali upić niedźwiedzicę

miodem wymieszany ze spirytusem. Plan niepowiódł się. Jak się okazało, wypili go sami myśliwi i to oni zasnęli, a nie niedźwiedzica. Mrągowski burmistrz wyznaczył dużą nagrodę za zabicie zwierzęcia. W mieście stacjonowało wojsko, które podjęło się tego zadania. Żołnierze nie zabili jednak niedźwiedzicy, tylko ją zranili, a potem obcięli jej tylną łapę. Ranna niedźwiedzica uciekała w kierunku Kętrzyna – dlatego też w herbie tego miasta jest niedźwiedzica bez jednej łapy. Żołnierze przynieśli łapę do miasta i burmistrz polecił przybić ją na drzwiach magistratu, a wkrótce potem Rada Miejska uchwaliła, iż niedźwiedzica łapa będzie odtąd herbem Mrągowa.

Hipotezy pochodzenia nazwy „Sensburg”

- Od niemieckich słów „Sense” czyli kosa oraz „Burg”, czyli zamek, dawniej oznaczające miejscowość, miasto. Hipoteza ta nawiązuje do legendy powstania herbu miejskiego
- Miejscowość (czyli dawniej „Burg”) leżała wśród jezior (niem. Seen),
- Pierwotna nazwa mogła brzmieć „Segensburg” czyli Miasto Błogosławione

wany w XVIII w. Był kilkakrotnie przebudowywany. Wewnątrz znajduje się kruchta północna – salowa i absyda z 1753 r. Za ołtarzem znajduje się płyta nagrobkowa, pamiętająca czasy sprzed 1786 r. Za kościołem, od strony absydy, stoi Dąb Plebiscytowy, posadzony po 1920 r., czyli po plebiscycie na Warmii i Mazurach. Z 1860 roku pochodzi kościół katolicki przy ul. Królewieckiej pw. św. Wojciecha. Zbudowany w stylu neogotyckim, na ziemi dawniej należącej do bogatej mrągowskiej wdowy, Justyny Timnik, która przekazała w testamencie swoje dobra kościołowi katolickiemu i gminie żydowskiej. Do wdowy należał również budynek przy ulicy Królewieckiej, w którym mieściła się dawna plebania, dziś jest tu kancelaria parafialna i biblioteka. Katolicy na czas budowy kościoła odprawiali msze w sali nad apteką w kamienicy „Pod Orłem”.

Kościół św. Wojciecha

Gmina żydowska otrzymała zaś ziemię obok obecnego cmentarza komunalnego na ulicy Brzozowej, które mrągowscy Żydzi przekazali na kirkut (cmentarz żydowski). Otoczony był akacjami. Mieściły się na nim kosztowne i misternie wykonane nagrobki – Niemcy zniszczyli go całkowicie. Dziś na jego miejscu stoi pralnia chemiczna. W XIX wieku do Mrągowa napływali nie tylko Żydzi, ale również filiponi (starowiercy). Niektórzy z nich mieszkają tu do dziś. W Wojnowie stoi klasztor starowierców, założony przez Filipa Pustelnika. W Mrągowie do dziś łączą się wyznania: w latach 90. powstał kościół zielonoświątkowy, jest kaplica nowoapostolska, na spotkania przyjeżdżali tu baptyści i Adwentyści Dnia Siódmego, są również przedstawiciele wielu innych wyznań.

Starowiercy

Mazurska niedźwiedzówka

- 0.5 l spirytusu
- 100 g miodu spadziowego
- 0.25 l wody (mineralnej)

Miód powoli rozpuścić w spirytusie (wcale nie jest to takie proste), dodać wodę. Można dodać cytrynę, limonkę lub dowolne zioła. Niedźwiedzówka była specjalnością mazurską, którą częstowano zacnych gości, „coby nama nie zachorali”.

Niedźwiedzówka

Dawna nazwa trunku, używana przez starych Mazurów to Meschkines. Nazwa ta pochodzi od litewskiego mesch – niedźwiedź. Dawniej niedźwiedzówkę pito jako gęsty likier, dziś jest to wódka.

Mrągowo na spacerze i rowerze

Jakże inne jest miasto, widziane z okien samochodu, a jakże inne – przemierzone wzdłuż i wszerz pieszo lub na rowerze! O ile więcej miejsc magicznych, interesujących zobaczyć można, gdy ma się miasto niemal na wyciągnięcie ręki!

W Mrągowie nie brakuje ścieżek rowerowych i spacerowych, na których spędzanie wolnego czasu jest prawdziwą przyjemnością. Wszystkie trasy spacerowe można przemierzyć rowerami.

Trasa Staromiejska

Najczęściej turyści decydują się na spacer uliczkami Starego Miasta, a ich centralnym punktem jest mrągowski Ratusz. Miasto początkowo było jedynie strażnicą, zabezpieczającą siedzibę zakonu krzyżackiego w sąsiednim Szeźstnie (kiedyś mieściła się tu siedziba powiatu). Ratusz jest jednym z najcenniejszych w mieście zabytków, wybudowany w miejscu poprzedniego który spłonął w 1822 roku. W tym pożarze spłonęły również najcenniejsze dokumenty, mówiące o historii miasta. Wędrówkę można rozpocząć właśnie tu – po czym udać się na ulicę Kościelną, przy której stoi kościół ewangelicko-augsburgski. Niedaleko budynku parafii mieści się piekarnia z XIX wieku. Idąc ulicą Królewiecką, można dojść do miejskiego

Rowerem po Mrągowie

Ratuszowa wieża z kurantami, które grają hymn Mrągowia. Jego słowa napisała Otolia Siemieniec, zaś muzykę skomponował Włodzimierz Korcz

Przy Ratuszu stoi Strażnica Bośniacka. Dawniej była oddzielnym budynkiem – co widać na obrazie z 1812 roku

Brukowane targowisko

W budynku powojennej poczty do dziś mieszka pracownica poczty, Irena Zalewska. Ciepło wspomina lata, pracowane na poczcie. Była wówczas telefonistką. Dziś pani Irena to znana w Mrągowie i w całym regionie artystka i malarka, nagradzana na plastycznych konkursach. W 2007 roku otrzymała Nagrodę Kulturalną za swoje osiągnięcia i propagowanie ruchu artystycznego.

Irena Zalewska

targowiska. Zachowana jest jeszcze stara jego część, wyłożona kamieniami. Dawniej w tej części sprzedawane były płody rolne, a gospodarze handlowali zwierzętami.

Nowsza część była „miejska”. Idąc dalej ulicą Królewiecką, mijamy kościół pw. św. Wojciecha, a potem okazały budynek nr 41 – po wojnie, aż do czasu wybudowania nowego budynku, mieściła się tu spółdzielnia krawiecka im. Hanki Sawickiej. Natomiast w budynku nr 49 mieściła się pierwsza po wojnie poczta.

Pierwsza powojenna poczta na ulicy Królewieckiej

W zabytkowym budynku nr 60, wybudowanym w 1912 roku mieszczą się: Urząd Miejski, Urząd Gminy i Starostwo Powiatowe, przed budynkiem stoi pomnik Patrona Miasta, Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza. Naprzeciwko mieści się budynek sądu rejonowego z 1898 roku. Ulicą Królewiecką można dojść do ulicy Wolności i zakończyć spacer trasą staromiejską.

Trasa Przedwojennego Sensburga

Trasa Przedwojennego Sensburga (ok. 5 km) pokazuje nam te miejsca, które mieszkańcy kochali – spędzali w nich wolny czas, pełen słońca, muzyki i gwaru mieszczan. Sprzed Ratusza można wyjść promenadą koło mrągowskiego mola, mijając kościół ewangelicki. Spacer brzegiem jeziora Czos jest wyjątkowo przyjemny – można spotkać tu gromadki kaczek i łabędzi, które reagują na każdy przyjazny gest.

Kaczki na jeziorze Czos

Promenadą dochodzimy do budynku Urzędu Miejskiego. Tuż przed nim stoi stary jesion – to tzw. „Zaczarowana Jesiona”, bohaterka znanej legendy o Czosie.

Idąc lub jadąc dalej promenadą, trzeba przeciąć ulicę Giżycką i wjechać na ulicę Wolności. Na jej końcu znajduje się park Słowackiego. To tu przed wojną mieściło się rekreacyjne centrum Mrągowia i był to najpiękniejszy park w Prusach Wschodnich. Spacer lub rowerową

Legenda o Czosie i Zaczarowanej Jesionie

Przed laty w Mrągowie mieszkał rybak Czos (stąd nazwa jeziora). Pewnego dnia złowił w sieci potomka Króla Ryb, małego Jesiotra. Król Ryb poprosił Perkuna (staropruskie bóstwo), by sprowadził burzę na jezioro. Rybak utonął, a jego żona Jesiona pogrążyła się w rozpacz. Perkunowi zrobiło się jej żal i zamienił ją w stojący tuż przy brzegu Czosu jesion. Dziś jezioro zmieniło swoją linię brzegową i jesion, czyli Zaczarowana Jasiona stoi kilkanaście metrów dalej. Nazwa jeziora Czos jest pochodzenia pruskiego, a znaczenie słowa ginie w mroku dziejów.

Zaczarowana Jasiona

Źródło Miłości

Skąd się wzięła nazwa Jeziora Magistrackiego?

łowienie ryb w małych jeziorach przysługiwało wyłącznie członkom magistratu miejskiego. Jednakże po roku 1808 prawo to zostało przez radę miejską zabrane. Wprowadzono możliwość czasowego kupowania pozwolenia. Tak więc tylko nazwa jeziora przypomina o dawnym prawie.

Stary cmentarz na Wzgórzu Jäenike

przejażdżkę można kontynuować zachowanymi do dziś alejkami – po drodze można spotkać pozostałości fundamentów po przedwojennej restauracji. Rosną tu także ponad dwustuletnie sosny, graby i dęby. Magia tego miejsca przetrwała – do dziś spotkać można tu spacerujące pary.

Powrót ulicą Wolności, wytrwali mogą udać się w prawo w ulicę Harcerską, znów skręcić w prawo w ulicę Młodkowskiego i za chwilę skręcić w boczną szutrową uliczkę obok wjazdu do ulicy Bolesława Prusa. Przy drodze stoi płot, postawiony z szyn po rozebranych torach kolejki wąskotorowej. Tędy, mijając most i kierując się w lewo, dotrzeć można do tzw. „wąskotorówki”. Jej odcinek jest już dziś odnowiony, wyłożony asfaltem, rowerzyści mają tu swoją ścieżkę. Droga wzdłuż Jeziora Sołtyckiego można dotrzeć do osiedla Mazurskiego – najnowocześniejszego osiedla w mieście. Mijając je, docieramy na osiedle Parkowe – pierwsze w mieście osiedle, zbudowane na tzw. „końskim targu”. Tu docieramy do parku Sikorskiego, który przed laty był gęstym lasem, z mnóstwem krzaków. Dziś park jest już zagospodarowany, wciąż jednak można tu spotkać biegające alejkami rude wiewiórki.

To miejsce również, jak park Słowackiego, było miejscem rozrywek mieszkańców przedwojennego Sensburga. Zachowały się do dziś alejki, można obejrzeć pozostałości po starym ewangelickim cmentarzu.

Dochodzimy do Wieży Bismarcka, królującej

nad parkiem. Tuż obok widać ścieżkę w dół – schodzimy nią i docieramy na ulicę Spacerową. Idąc nią cały czas prosto, mijamy przedwojenny budynek, w którym przed laty mieścił się internat dla młodzieży.

Dochodzimy do Jeziora Magistrackiego – które przywrócone jest już do dawnej świetności. To tu odbywały się festyny, a w niedzielne popołudnia mragowianie wychodzili alejkami na spacer, karmili kaczki i łabędzie i przesiadywali na ławeczkach.

Trasa Zakochanych

Trasa (ok. 2,5 km) z „przymrużeniem oka”, której celem jest pokazanie turystom miejsc, gdzie mogą wyznać miłość swoim wybrankom lub... zawrzeć małżeństwo. Jej początek mieści się w parku Sikorskiego, którego głównym punktem jest Wieża Bismarcka. Spacer alejkami po parku na pewno pozwoli nam przenieść się w przedwojenne czasy. To właśnie to miejsce wybierali mieszkańcy Sensburga na codzienną rekreację. Schodząc w dół, ulicą Spacerową, mijamy budynek po dawnym internacie i wybudowany w modernistycznym stylu budynek Zespołu Szkół nr 2. Stąd już blisko do Jeziora Magistrackiego, wokół którego stoją ławeczki, a spacerowe alejki zachęcają do krótkiego odpoczynku w ramionach ukochanego. Kolejne miejsce na trasie – Ratusz. To właśnie tu, na pierwszym piętrze mieści się Urząd Stanu Cywilnego. Młoda para, schodząc

• PRZEWODNICY PO ZIEMI MRAĞOWSKIEJ

Sabina Przybyłowska
ul. Roosevelta 9
tel. (089) 741 23 40
przewodnik w jęz. polskim

Irena Wisuwa
Baranowo 27/6
tel. (087) 421 30 34
przewodnik w jęz. polskim,
niemieckim i rosyjskim

Robert Wróbel
tel. (089) 741 31 72,
kom. 692 362 264
e-mail:

robert.wrobel26@wp.pl
przewodnik po Warmii,
Mazurach i Trójmieście –
grupy niemieckie, pilot
wycieczek, tłumaczenie
symultaniczne

Ewa Zera
przewodnik terenowy po
Warmii i Mazurach
(grupy polskojęzyczne)
tel. kom. 509 775 408

Magdalena Röhrig
(grupy niemieckojęzyczne)
tel. kom. 601 246 798

Agnieszka Stecka
pilot wycieczek
(grupy polskojęzyczne i
angielskojęzyczne)
tel. kom. 607 211 471

• BIURA PODRÓŻY

HATA

ul. Wojska Polskiego 16
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 42 86
e-mail: hata@triada.pl

MAZUR-TRAVEL

ul. Królewicka 45a/1
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 69 40
e-mail: biuro@mazurtravel.pl

MAT

ul. Ratuszowa 8
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 81 51
e-mail: dkuczka@wp.pl

• SERWISY ROWEROWE

JÓZEFINA

ul. Mickiewicza 1
tel. (089) 741 23 30

Sklep sportowy

ul. Warszawska 7f
tel. (089) 741 55 35

MAZUR-TRAVEL – biuro

podróży (wypożycza rowery)
ul. Królewicka 45a/1
tel. (089) 741 69 40

Informacja o Mieści

Mrągowskiej:

www.it.mragowo.pl

Zachęcamy do odwiedzenia!

po ratuszowych stopniach, tu właśnie rozpoczyna wspólną drogę. W pobliżu Ratusza stoją zabytki przyrody unikatowe dęby piramidalne, na których tle często fotografują się młode pary. Dalej kościół ewangelicko-augsburski – tu zawierane są śluby ewangelików. A naprzeciwko, przy ulicy Roosevelta – niewielka cerkiew, w której odbywają się tradycyjne prawosławne śluby z koronacją.

Promenadą można dojść do mrągowskiego moła, którego ozdobą są kaczki i łabędzie. Tu również można spędzić wiele romantycznych chwil. Idąc dalej promenadą w kierunku Amfiteatru (widoczny z moła!), mijamy piękne kamienice. Dochodzimy do połączenia promenady z ulicą Wyspiańskiego – tędy można dojść do kościoła św. Wojciecha, gdzie miłoścy ślubują sobie katolicy.

Idąc cały czas promenadą, widzimy z daleka budynek obecnego Zespołu Szkół Specjalnych. Przed wojną była to jedna z najpiękniejszych kamienic, zwana Willą Markowski. Następnie mijamy miejską plażę, amfiteatr i dochodzimy do Źródłka Miłości – to główne miejsce, w którym spotykają się zakochani i oczywiście, cel naszej podróży.

Trasa na Górę Czterech Wiatrów

Trasa ok. 3 km – z placu Piłsudskiego kierujemy się w prawo do ulicy Wojska Polskiego. To jedna z najstarszych w mieście ulic – wzdłuż niej wi-

doczne są budynki po byłej jednostce wojskowej, dzięki inwestycjom miejskim odnowione i zagospodarowane. Zainteresowani mogą wejść na ten teren – po prawej stronie mieszczą się tu budynki mieszkalne, hala sportowa prokuratura i przedstawicielstwa firm, po lewej jest m.in. nowoczesne gimnazjum, wyremontowane dzięki wsparciu z UE. Cały kompleks wpisany jest do rejestru zabytków.

Idąc dalej ulicą, dochodzimy do skrzyżowania z drogą na Nikutowo i ulicę Słoneczną, za ogródkami działkowymi. Tędy, skręcając w prawo, a później za wiaduktem w lewo, w połą drogę można dojechać do tzw. „zwalonego mostu”, czyli zniszczonego przez wojska niemieckie Mostu Żyda Machta. Natomiast idąc (lub jadąc) prosto, mijamy wiadukt i skręcamy na Mikołajki. Za dużym zakrętem skręcamy w lewo, droga prowadzi pod mostem,

Budynek po byłych koszarach, obecnie gimnazjum. Warto wiedzieć, że drzewa, które rosną na terenie Jednostki Wojskowej, również mają swoją historię. Sadzili je wojskowi, odchodzący na emeryturę.

Góra Czterech Wiatrów – dziś mieści się tu Ośrodek Sportów Zimowych, jest to jeden z najczęściej odwiedzanych w regionie stoków narciarskich. Ośrodek jest czynny cały rok, gdyż poza zimowym sezonem leży tu nawierzchnia igielitowa.

Szkola Szybowcowa w Mrągowie

Latem 1932 roku na plaży miejskiej grupa zapaleńców zdecydowała się założyć kółko lotnicze. W ten sposób powstało w Mrągowie Niemieckie Zrzeszenie Lotnicze (DLSV). W następnym roku, już jako grupa zorganizowana, przejęli na własność rejon lotniska i rozpoczęli budowę budynku przeznaczonego na zabezpieczenie szkolenia. W kwietniu następnego roku rozpoczął się kurs. Od roku 1935 szkoleniem zajęła się już organizacja młodzieżowa, szkoląc głównie na potrzeby armii.

Pomnik Mrągowskiej Syrenki jest główną atrakcją Placu PCK. To miejsce również przed laty służyło mieszkańcom do odpoczynku i było wizytówką miasta. Stąd już niedaleko do nowego amfiteatru i Jeziora Magistrackiego.

Miasteczko Westernowe Mrongoville

gdzie płynie malownicza rzeczka łącząca jezioro Czos z Jeziorem Wierzbowskim. Tędy dojedziemy na półwysp Czterech Wiatrów, gdzie od kilku lat zorganizowane są stoki narciarskie. Powrót możemy zorganizować drogą nad brzegiem jeziora Sutapie, którym dochodzimy z powrotem do ulicy Wojska Polskiego.

Trasa Festiwalowa

Trasa (ok. 3,5 km) prezentuje te miejsca w Mrągowie, które związane są z organizowanymi tu festiwalami. Miejsca te ożywają zwłaszcza wtedy, gdy w mieście odbywa się impreza, warte są jednak obejrzenia o każdej porze roku.

Trasa rozpoczyna się na placu Piłsudskiego. To tutaj od wielu lat odbywają się koncerty towarzyszące trzem najważniejszym festiwalom: Mazurskiej Nocy Kabaretowej, Piknikowi Country, Festiwalowi Kultury Kresowej. Obok placu Piłsudskiego stoi budynek Centrum Kultury i Turystyki. Turyści mogą tu zwiedzać liczne wystawy, mieści się tu również Mrągowskie Centrum Informacji Turystycznej, które udziela wszelkich informacji o atrakcjach Ziemi Mrągowskiej oraz posiada liczne mapy i foldery.

Idąc z centrum w kierunku ulicy Piotra Sobczyńskiego dochodzi się do fontanny na placu PCK. Jego głównym punktem jest rzeźba Mrągowskiej Syrenki, autorstwa bruckiego artysty, Filipa Brodzkiego.

Niedaleko widać zejście w dół, do nowo wybudowanych, przy wsparciu UE do promenady i amfiteatru. To kolejne „koncertowe” miejsce,

które przyciąga turystów jak magnes. Promenadą można bowiem dojść do Jeziora Magistrackiego. To ważne dla miasta miejsce. Przed wojną teren ten był jednym z najpiękniejszych miejsc w Mrągowie – mieszkańcy spacerowali tu i bawili się, schodząc z dawnego Wzgórza Jäenike, na którym stoi Wieża Bismarcka. Dzięki pozyskanym przez miasto unijnym funduszom udało się to miejsce zrewitalizować.

Idąc wzdłuż brzegu jeziora dochodzi się do ulicy Warszawskiej, która prowadzi do Ratusza. To tu mieścił się mrągowski rynek, dziś pozostały po nim szeregi kamienic. Naprzeciwko Ratusza mieści się deptak, wzdłuż którego dochodzi się do mrągowskiego mola. To tutaj latem odbywają się tak zwane „Koncerty na Deptaku”. Z jeziorem, żaglówkami i biciem ratuszowych kurantów w tle występują tu znani i mniej znani muzycy i artyści.

Przy molo, nad brzegiem jeziora Czos trzeba skrócić w lewo w promenadę. Idąc nią, podziwiamy najpiękniejsze miejsca w Mrągowie: kościół ewangelicki i katolicki, szeregi kamienic, widziane z innej, niż z centrum perspektywie. Widok miasta od strony jeziora jest niepowtarzalny również nocą, kiedy promenada oświetlona jest stylowymi latarniami. Promenadą dochodzimy do plaży miejskiej, następnie do plaży hotelu Mrongovia i do amfiteatru nad jeziorem Czos, gdzie co roku odbywają się najważniejsze dla miasta koncerty. Idąc pod górę, dochodzimy do bramy, a z niej

• WAŻNE DLA TURYSTY

Mrągowskie Centrum
Informacji Turystycznej
ul. Warszawska 26
11-700 Mrągowo
tel.: 089 741 80 39 lub
089 743 34 67
www.it.mragowo.pl
www.mragowo.pl

• INFORMACJE TURYSTYCZNE W NAJBLIŻSZEJ OKOLICY:

IT Mikołajki
11-730 Mikołajki
pl. Wolności 3
tel./fax (087) 421 68 50
e-mail: info@mikolajki.pl
www.mikolajki.pl

IT Piecki
11-710 Piecki
ul. Zwycięstwa 6
tel./fax (089) 742 22 70
e-mail: it@piecki.com
e-mail: it.piecki@wp.pl

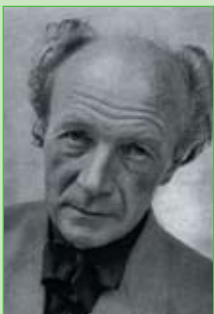
IT Sorkwity
11-731 Sorkwity
ul. Olsztyńska 21a
tel. (089) 742 81 25
e-mail:
gok.sorkwity@poczta.wp.pl

Muzeum zaprasza:

- w sezonie od czerwca do września, oprócz poniedziałków w godz. 9.00 – 17.00
- poza sezonem w godz. 10.00 – 16.00 (w okresie od listopada do marca, oprócz niedziel)

ul. Ratuszowa 5,
11-700 Mrągowo
tel. (0-89) 741-28-12

Ernst Wiechert

prosto na Jaszczurczą Górę. Ulica ta podczas licznych koncertów organizowanych w amfiteatrze, zamienia się w handlowy pasaż. Przećcinamy ulicę Giżycką i dochodzimy do Miasteczka Westernowego Mrongoville – jedynej tego typu atrakcji w całym regionie, wybudowanej przy wsparciu UE specjalnie dla miłośników mrągowskich pikników country.

MUZEUM WARMII I MAZUR (oddział w Mrągowie)

O historii Ziemi Mrągowskiej i całego regionu można dowiedzieć się na wystawach w mrągowskim muzeum, które mieści się w Ratuszu. W zabytkowym budynku przylegającym do Ratusza (zwanym Wartownią Bośniaków) można zwiedzać wystawę poświęconą twórczości Ernsta Wiecherta – wielkiego człowieka, pisarza i humanisty.

Urodzony w 1887 roku, w leśniczówce Kleinort (Piersławek) w okręgu Sensburg (Mrągowo) w Prusach Wschodnich. Był synem leśniczego. Od dzieciństwa stykał się pisarz z ludźmi i przyrodą tej ziemi. Znał język Mazurów, poznał ich prawe, uczciwe serca i piękno Krainy Tysiąca Jezior. Piękno tej ziemi zawiera we wspomnieniach zatytułowanych *Wälder und Menschen*.

Eine Jugend (1936, *Lasy i ludzie*).

Młodość (1976), a także w powieściowej sadze *Die Jeromin-Kinder* (1945-1947, *Dzieci Jerominów* 1973).

WYPRAWA TRZECIA

Mrągowo na wodzie

Jeziora to bogactwo mazurskiego miasteczka. Mrągowo jest malowniczo położone pomiędzy brzegami pięciu jezior. Jak mówią goście, odwiedzający je, zewsząd jest blisko do wody. Liczne są wypożyczalnie sprzętu wodnego (na plażach miejskich i wzdłuż jeziora), a miłośnicy spokojniejszych wypraw mogą wybrać się na spacer stateczkiem po jeziorze Czos.

PROGRAM DNIA

„Przymierze z Wodą”:

1. Przedpołudnie
 - Wypoczynek na plaży miejskiej na ul. Jaszczurcza Góra lub os. Grunwaldzkim
 - Rozgrywkę w piłkę siatkową na plaży na os. Grunwaldzkim
 - Spływ rzeką Dajną
2. Popołudnie
 - Rejs statkiem po jeziorze Czos
 - Spacerpromenadą wzdłuż jeziora Czos
 - Restauracje
3. Wieczór
 - Biesiada w lokalach koło amfiteatru nad jeziorem Czos
 - Spacerpromenadą wzdłuż jeziora Czos
 - Nastrojowa kolacja w restauracji w centrum

Tuż obok Mrągowa jest miejscowość **Krutyni**, gdzie płynie magiczna rzeka Krutynia, która przyciąga turystów z całego świata. Jej szlak rozpoczyna się w Sorkwitat. Nazwa miejscowości ma ciekawe pochodzenie – z języka litewskiego, w którym „sargas” to – wartownik, „wieta” – miejsce. Bo nad Sorkwitatami wielki pałac trzyma wartość, pięknie położony nad wyjątkowym Jeziorem Lampackim, a wcześniej to tu właśnie była staropruska strażnica, która strzegła bezpieczeństwa okolic. Dziś w parku zobaczyć można piękny szlak spacerowy, z drzewami dosamego nieba, o których tubylcy mówią, że to mazurskie sekwoje. Potem Krutynia prowadzi przez wiele jezior, połączonych strugami, a kończy się ujściem do jeziora Bełdany. Środkowy odcinek rzeki między Bieńkami a całą Krutyni biegnie przez gminę Piecki, gdzie można odpocząć w stanicach wodnych w Bieńkach, Zgonie, Krutyni i Nowym Moście. Natomiast bogate w runo obszary leśne są wspaniałym miejscem dla miłośników grzybobrania.

Splyw rzeką Dajna

SZLAK RZEKI DAJNY

Szlak jest dwuetapowy. Można go zacząć w Pieckach, ale turyści wypoczywający w Mrągowie mogą skorzystać z walorów tego szlaku, rozpoczynając go w mieście.

Początek pierwszego etapu ma miejsce na terenie Kempingu PTTK w Pieckach. Następnie płyniemy wzdłuż jeziora Wągiel, do miejsca, gdzie z jeziora wychodzi niewielki strumień, łączący je z Jeziorem Wierzbowskim. W tym miejscu zaczyna się niewątpliwie najtrudniejszy do przepłynięcia odcinek szlaku. Duża płyczyna, spore kamienie oraz wąska szerokość kanału sprawiają, że trzeba często wysiadać z kajaka. Na tym odcinku występują również dwie przenoski, jedna mała, ale wymagająca wspięcia się z kajakiem na dość strome kilkumetrowe wzniesienie, oraz druga, długości 150 metrów

w wsi Wierzbowo. Przepłynięcie kajakiem z jeziora Wągiel do Jeziora Wierzbowskiego przez wieś Wierzbowo jest wielką przygodą i z pewnością pozostanie na długo w pamięci. Jest to niewątpliwie najtrudniejszy odcinek szlaku. Następne połączenie między jeziorami jest już diametralnie inne niż poprzednie. Tutaj płynący kajakiem mają do dyspozycji szeroką i malowniczą rzeczkę, która wpada do jeziora Czos.

Drugi etap, mrągowski, rozpoczyna się na plaży miejskiej w Mrągowie, o czym informuje tablica podobna do tej, która ustawiona jest na początku szlaku. W tym miejscu spływ mogą rozpoczynać te osoby, które obawiają się trudności występujących na odcinku w okolicy wsi Wierzbowo. Ponadto obecność w tym miejscu wypożyczalni kajaków, ułatwia rozpoczęcie spływu bez konieczności dowożenia sprzętu do miejsca startu.

Harcerski rejs po mazurskich jeziorach

Ziemia Mrągowska to również Mikołajki – stolica żeglarzy, oddalona od Mrągowa o 23 kilometry. Ci, którzy tu przyjadą, znajdą relaks, jakiego szukali: rejs pod żaglami, statkiem spacerowym lub spływ kajakiem, wędrownkę rowerem, na własnych nogach, na końskim grzbiecie lub bryczką i wiele innych atrakcji. Mikołajki są perelką Mazur. Jest to miasteczko, które w sezonie letnim nigdy nie zasypia. Mikołajki czekają na Ciebie wraz z różnorodnością swoich propozycji.

Praktyczne informacje:

• WYPOŻYCZALNIA SPRZĘTU WODNEGO Plaża miejska

ul. Jaszczurcza Góra
tel. (089) 743 34 50,
tel. kom. 603 176 712

KANU – Lech Musiejuk
ul. Traugutta 4b
tel. (089) 741 37 21
tel. kom. 609 311 675
www.kanu.prv.pl
kajaki_kanu@interia.pl

Wypożyczalnia Sprzętu Wodnego (przy plaży na ul. Jaszczurcza Góra)
tel. kom. 692 280 261

Sklep Wędkarski
– **Andrzej Kawatek**
(pozwolenia wędkarskie)
ul. Warszawska 5
11-700 Mrągowo
tel (089) 741 63 55
oraz ul. M. Skłodowskiej,
(obok Lidla)

OKOŃ
os. Grunwaldzkie 1a
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 51 45
Sklep Wędkarski
– **I. Hajbowicz**
os. Mazurskie 16
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 71 70

Szlak biegnie teraz na północ, w kierunku mostu na drodze łączącej Mrągowo z Giżyckiem. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na zastawki regulujące przepływ wody. Po przepłynięciu dystansu około 1,5 km, turyści napotkają na swojej drodze gospodarstwo rybackie, przez teren którego prowadzi najdłuższa przenoska na szlaku ok. 200 m.

Przed wyruszeniem w dalszą drogę należy jednak otworzyć bramę oddzielającą gospodarstwo od Jeziora Czarnego, do której klucz znajduje się u dozorczy. Dalej szlak prowadzi przez jeziora Czarne, Kot i Juno. W tym miejscu wypada połowa szlaku, więc warto w tej okolicy pomyśleć o noclegu, który umożliwiają nam występujące w tej okolicy gospodarstwa agroturystyczne.

Kolejna część szlaku rzeki Dajny, łącząca jeziora Juno, Kiersztanowskie i Dejnowa,

W Mrągowie są dwie miejskie plaże strzeżone przez ratowników WOPR

biegnie w malowniczo położonej dolinie, wzdłuż drogi łączącej bezpośrednio Mrągowo ze Świętą Lipką. Na tym odcinku w miejscowości Pilec występuje ostatnia przenoska na szlaku. Tutaj przy tamie młyńskiej stoi budynek młyna, w którym znajdują się pokoje gościnne. Do miejsca wodowania przechodzi się prawą stroną budynku i dalej w dół stromymi, drewnianymi schodkami. Od tego miejsca do jeziora Dejnowa jest już tylko 600 metrów rzeki. Po przepłynięciu tego

Jezioro Czos to raj dla żeglarzy

• JAZDA KONNA

Eulalia Wojnicz
ul. Giżycka 6
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 16 84

Pensjonat Agroturystyczny SAŁĘT

Ruska Wieś 10A
11-700 Mrągowo
tel./fax (089) 741 70 13

Pensjonat Agroturystyczny T. Baranowski

Mierzejewo 6
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 36 38

MAZURSKA ZAGRODA

Nowy Probark 11
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 45 60

Stajnia, Hotel, Karczma AMARANTY

Probark Mały 1
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 45 27

• KULIG

Eulalia Wojnicz

ul. Giżycka 6
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 16 84

Hotel COUNTRY HOLIDAY

Kosewo 78
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 43 50

Pensjonat SEEBLICK

Ruska Wieś 1
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 31 55

Gospodarstwo Agroturystyczne – T. Baranowski

Mierzejewo 6
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 36 38

GALINDIA

Popowo Sałęckie 15
11-700 Mrągowo
tel./fax (089) 741 45 20

Stajnia, Hotel, Karczma

AMARANTY
Probark Mały 1
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 45 27

• KORTY TENISOWE

Hotel ORBIS MERCURE MRONGOWIA

ul. Giżycka 6
11-700 Mrągowo
tel. (089) 743 31 98

odcinka turyści wpływają do jeziora Dejnowa, na końcu którego znajduje się Święta Lipka. Tu kończy się szlak kajakowy.

Zachody słońca nad mrawogowskimi jeziorami urzekają turystów

Święta Lipka

WYPRAWA CZWARTA

Posłuchaj Mrągowo

Kto szuka w Mrągowie wrażeń i śmiechu, dostarczy mu ich w pierwszy weekend lipca mrawogowska Mazurska Noc Kabaretowa. Kowboje do granic miasta przybywają w ostatni weekend lipca, aby bawić się na słynnym Pikniku Country. W sierpniu zza kresowych granic wybiorą się w sentymentalną podróż do Mrągowo ci, których serca biją tutaj, w Polsce. Zimą porą – atrakcją dla narciarzy, czyli Góra Czterech Wiatrów. Na niepowtarzalną atmosferę miasta ma wpływ wiele innych imprez, m.in.: Wybory Miss Polonia Ziemi Mrągowskiej oraz Warmii i Mazur, koncerty muzyki jazzowej, Wojewódzki Przegląd Rękodzieła Artystycznego, który promuje regionalne dziedzictwo.

Wojewódzki Przegląd Rękodzieła Artystycznego w Mrągowie

Wikliniarstwo

Tadeusz Madej, Jakubowo 21

Wycinanki

Marianna Posim, Baranowo

Serwetki

Cecylia Cesarek, Krutyń 19
tel. (089) 742 13 14

Chodniki, serwetki

Aleksandra Kadej, Krutyń 20
tel. (089) 742 18 58

Wyrób lalek, malarstwo olejne

Aleksandra Żabińska
Krutyń 10,
tel. (089) 742 18 43

Haft, zbiór staroci

Państwo Obłoczyński
Dłużec, tel. (089) 742 19 39

Haft regionalny

Spółdzielnia Hafciarek
Anna Filipczyk
St. Giełd, Sorkwity
tel. kom. 692 571 940

Rzeźba w drewnie

Ryszard Fereniec, ul. Cicha 7
11-700 Mrągowo,
tel. (089) 741 49 15,
tel. kom. 693 830 819

Zdzisław Grunwald
Mikołajki 11-730, Żelwagi 32
tel. (087) 421 68 32

Odlewy twarzy i figur ludzkich

Adam Szubski
Zgon 37, 11-710 Piecki
tel. (089) 742 02 30

Ceramika dekoracyjna

Danuta Czerniawska
ul. Zwycięzców 6/2
11-440 Reszel
tel. (089) 755 00 15

Mrągowski Przegląd Rękodziela Artystycznego to okazja do zaprezentowania dorobku regionalnych twórców

Amfiteatr, w którym odbywają się letnie festiwale, powstał dzięki żołnierzom z Jednostki Wojskowej w Mrągowie. Przez kilka tygodni około stu żołnierzy zmagalo się z betonowymi postumentami i deskami, z których potem powstały ławki. Stoją tu do dziś. Początki festiwalu, który promował „imperialistyczną muzykę” (był rok 1982!), nie były łatwe, jednak upór ówczesnego naczelnika, niezjącego już Antoniego Chudego sprawił, że jego nazwisko na stałe kojarzy się już z mrągowskim festiwalem. Pierwszym dźwiękiem, otwierającym pierwszy koncert pierwszego mrągowskiego Pikniku Country był akord dwunastostrunowej gitary Michała LONSTARA łuszczyńskiego.

ctwo i ludową muzykę, a od ponad trzydziestu lat miasto jest stolicą plastyków z całego województwa, dzięki Wojewódzkiemu Przeglądowi Plastyki Nieprofesjonalnej.

PIKNIK COUNTRY MRĄGOWO

Wspaniała muzyka, westernowe stroje i niepowtarzalny klimat – to wszystko jest możliwe tylko w Mrągowie, podczas corocznego Pikniku Country, który odbywa się w ostatni weekend lipca. Festiwal stał się dodatkowym motorem dla promocji całego regionu – to dzięki niemu (między innymi) powstała moda na Warmię i Mazury, na turystykę festiwalową i na inne formy wypoczynku, preferowane na tym terenie. Wokół imprezy powstała szczególna otoczka, tzw. westernowy styl – do Mrągową przyjeżdżają stali bywalcy, którzy związani są z imprezą często

Piknik Country w Mrągowie

Parada Country

od samego początku oraz ich godni następcy. Ów styl polskiego country rozwija się, a Mrągowo jest dziś jego stolicą – tzw. polskim Nashville. Festiwal kończy się Paradą Country – ulicami miasta przejeżdżają setki różnych pojazdów. Od kilku lat jedną z głównych festiwalowych imprez jest Piknik w Mieście, organizowany przez Centrum Kultury i Turystyki. Mrągowski Piknik Country stał się inspiracją do zorganizowania festiwalu „Norheim Goes Country” w Waldbühne Norheim w Dolnej Saksonii.

Mazurska Noc Kabaretowa

Mrągowo już od kilku lat gości najlepsze polskie grupy kabaretowe oraz wykonawców muzyki rozrywkowej, zapraszane nad Czos przez krakowskie Centrum Kultury Rotunda. Mazurska Noc Kabaretowa odbywa się w

Statuetka Mrongowiusza – przyznawana za wybitne zasługi dla miasta. Pierwsze Mrongowiusze otrzymali w 2000 roku: Karol Jabłoński, znany polski żeglarz, pochodzący z Mrągowa, Ryszard Bitowt, mrągowski kronikarz i nieżyjący już Jan Adam Kmonk, wieloletni dyrektor Zespołu Opieki Zdrowotnej.

Statuetka Niezapominajka – przyznawana od 2000 roku. Jest wyróżnieniem, przyznawanym nie tylko mrągowianom, za aktywność lokalną i osiągnięcia w różnych dziedzinach. W gronie pierwszych wyróżnionych znaleźli się: były burmistrz Mrągowa Dariusz Jaroński, były burmistrz partnerskiego miasta Grünberg, Siegbert Damaschke, przewodnicząca stowarzyszenia Miast Partnerskich Mrągowo – Grünberg Rita Siekanina i obecna burmistrz Otolia Siemieniec.

Obie statuetki zaprojektował i wykonał artysta rzeźbiarz Jerzy Stankiewicz.

amfiteatrze, zawsze w oryginalnej, mazurowskiej scenerii. Wypełniony po brzegi rozbawionymi widzami amfiteatr świadczy, że jest to jedyna i wyjątkowa taka noc w regionie. Występują tu gwiazdy polskiego kabaretu oraz artyści śpiewający.

Mazurska Noc Kabaretowa

Miasteczko Westernowe Mrongoville

Miasteczko to całoroczna atrakcja, wybudowana specjalnie na potrzeby turystyki i będąca swego rodzaju uzupełnieniem dla Pikniku Country. Najważniejsze w tej inwestycji jest wykorzystanie dotychczasowych tradycji festiwalowych Pikniku Country, podniesienie atrakcyjności Mrągowa, jako całorocznego ośrodka turystyczno-rekreacyjnego oraz zwiększenie liczby gości odwiedzających Mrągowa.

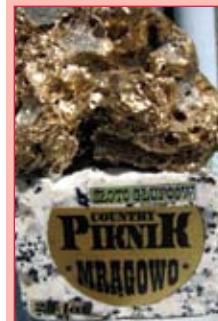
Jak ocenili mrągowski projekt unijni eksperti – jest to jeden z najciekawszych projektów, opracowanych przez polskie samorządy. Jest to pierwsze w kraju tego typu turystyczno-rozrywkowe przedsięwzięcie, zrealizowane z tak dużym rozmachem dzięki unijnemu wsparciu. Podobne miasteczka z powodzeniem funkcjonują między innymi w Polsce (Karpacz) i za granicą (Szwecja, Niemcy, Czechy i Słowacja).

Festiwal Kultury Kresowej

Od początku organizowania w Mrągowie Festiwalu Kultury Kresowej impreza ta cieszy się wielkim zainteresowaniem. Festiwal Kultury Kresowej odbywa się w połowie sierpnia każdego roku i istnieje przede wszystkim dzięki ludziom dobrej woli. Pomysłodawcami imprezy byli członkowie Towarzystwa Miłośników

Festiwal Kultury Kresowej

Samorodki złota z Mrongoville

Samorodki złota znalezione przez poszukiwaczy w mrągowskim miasteczku Mrongoville będą jedną z głównych atrakcji tegorocznego Pikniku Country. Towarzyszą festiwalowi od kilku lat – są nieformalną maskotką festiwalu. Pomysł pochodzi od starachowickiego Stowarzyszenia Muzyki Country. Co roku stowarzyszenie przywozi ze sobą okolicznościowe wydawnictwa, naklejki, popularne „gwiazdy szeryfa” oraz samorodki złota, które są pamiątką z mrągowskiego festiwalu.

Partnerstwo
Mrągowo – Grünberg

Akt współpracy między Mrągowem a Grünberg podpisany został 6 czerwca 1993 r. Od tej pory oba miasta współpracują ze sobą w wielu dziedzinach: kulturalnej, gospodarczej, ekonomicznej. Pomiedzy mieszkańcami obu miast nawiązane zostały przyjaźnie, trwa wymiana doświadczeń i wzajemnych dokonania.

*Hej, hej, hej sokoty,
Omijajcie góry, lasy, doły,
Dzwoń, dzwoń, dzwoń
dzwoneczku,
Mój stepowy skowroneczku.*

Nieoficjalny hymn Mrągowskiego
Festiwalu Kultury Kresowej

Centrum Kultury i Turystyki

Organizacją festiwali i imprez
zajmuje się Centrum Kultury i
Turystyki
11-700 Mrągowo
ul. Warszawska 26
tel. (089) 743 34 50
fax (089) 743 34 60
e-mail: sekretariat@ckit.
mrągowo.pl

Festiwal Kultury Kresowej

Wilna i Ziemi Wileńskiej, którym z pomocą przyszły władze samorządowe miasta i regionu oraz TVP2. Przez pięknie położony nad jeziorem Czos Mrągowski amfiteatr przewinęły się setki zespołów i tysiące wykonawców. Barwne korowody artystów w strojach ludowych to widok codzienny na ulicach Mrągowo. Festiwal Kultury Kresowej to również wielkie wydarzenie, ma jednak zupełnie innych odbiorców. To festiwal patriotyzmu i wielu wzruszeń. Dzięki tej imprezie jesteście rozpoznawalni zwłaszcza za wschodnią granicą. Festiwal Kultury Kresowej w Mrągowie służy rozwojowi kultury, przypomina obrzędowość i dawne zwyczaje, podtrzymuje na duchu tych, którzy tę kulturę zachowali przez lata, gdy usiłowano pojęcie kresów wymazać z historii.

Przyśpiewki i piosenki powstałe na Wileńszczyźnie, Wołyniu czy Polesiu, śpiewano często podczas spotkań rodzinnych lub towarzyskich. Nie było jednak takiego miejsca, w którym mogliby zebrać się i wspólnie bawić wszyscy. Tym miejscem stało się Mrągowo.

Koncerty jazzowe

W Mrągowie od kilku lat działa Mrągowskie Towarzystwo Jazzowe, które organizuje koncerty. Występują tu bardziej i mniej znani muzycy – zawsze jednak koncerty te są dużym wydarzeniem muzycznym. Koncerty jazzowe odbywają się również w kościele ewangelickim i Galerii Wilińskiego.

Nastrojowe koncerty w Jazz Clubie

KALENDARIUM:

- Przegląd Rękodzieła Artystycznego – pierwszy weekend lipca
- Mazurska Noc Kabaretowa – drugi lub trzeci weekend lipca
- Piknik Country Mrągowo – ostatni weekend lipca
- Festiwal Kultury Kresowej – połowa sierpnia
- Festiwal Golonki – drugi lub trzeci tydzień sierpnia
- Wakacje – Koncerty na Deptaku na Mrągowskim molo, Pożegnanie Wakacji

Przy Centrum Kultury i Turystyki działa **Biblioteka Miejska im. Wacława Gołowicza**. Jej patron był wieloletnim dyrektorem biblioteki, zasłużonym działaczem w dziedzinie czytelnictwa i edukacji w powojennym Mrągowie. Współczesna biblioteka jest miejscem nowoczesnym, z bogatym księgozbiorem. W czytelnicy można skorzystać z Internetu, do dyspozycji czytelników są również liczne książki i najpopularniejsze pisma.

*S*marki Mrągowa

Ocalenie od niepamięci dziedzictwa regionalnego, w tym również kulinarnego, to coraz częściej najważniejsza sprawa, o jaką starają się lokalne społeczności. Również Mrągowo (dawniej Sensburg) chce na każdym kroku przypominać turystom i mieszkańcom swoją historię. A nie ma historii bez smaku dawnej kuchni...

Mazurskie jedzenie było proste i kaloryczne. Stoły ugiwały się szczególnie przy różnych uroczystościach religijnych i rodzinnych. Było to proste, niewykwintne i dość tłuste jedzenie. Rozwijała się medycyna ludowa. W pamiętnikach dawnych mieszkańców regionu znaleźć można proste przepisy na leczenie przeziębienia, kaszlu i kataru.

W Mrągowie można skosztować wykwintnej kuchni. W miejscowych restauracjach podaje się wspaniałe dania, w tym również regionalne. Także w okolicy można skosztować regionalnych dań, na przykład w Staśkowej Chacie w Mojtynach. Mistrzyniami regionalnych potraw są również przedstawicielki z Koła Gospodyń Wiejskich w pobliskich Pieckach. Nie tylko same przyrządzają swoje potrawy, ale również od zapomnienia ocalają stare przepisy, znalezione w babcinych kalendarzach czy starych gazetach. Wiele z tych przepisów pochodzi również od dawnych Mazurek. Dziedzictwo regionalne Mrągowa i okolic pielęgnuje również Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Turystyki Wiejskiej w Pie-

Mama zagotowała garnek wody, a w nim wiązkę owsa. Wywar osłodziła brązowym kandyzowanym cukrem, a my piliśmy to jak herbatę. I pomogło! W zwykłe dni robocze na śniadanie jadło się chleb pieczony z zakwasu i mąki żytniej – pszenną mąkę brało się tylko do ciast. Do tego chleba było masło, kielbasa, ser, dżem własnej roboty, miód i mleko. Na obiad zawsze były ziemniaki i gotowane albo pieczone mięso, najczęściej wieprzowe. Do tego sosy, zupy i warzywa. Na kolację była najczęściej zupa mleczna z zacierkami, płatkami owsianymi albo z makaronem. Prawdziwym przysmakiem były ziemniaki pozostałe z obiadu. Mama podsmażała je wieczorem i podawała do zupy mlecznej. W niedzielę jedzenie było prawie identyczne. Zamiast wieprzowiny była czasem dla urozmaicenia pieczona gęś. Nie zawsze było ciasto, a jeśli już, to najczęściej zwykła strucla. Za to w święta i inne uroczystości piekło się dużo ciast i tortów. Mazurska kuchnia zamieniała się wtedy w prawdziwą cukiernię.

*Ze wspomnień dawnego mieszkańca Josefa Blocka
źródło: Strona Cezarego Bazydło
www.jugendzeit-ostpreussen.de*

• RESTAURACJE I BARY

STARA CHATA

ul. Warszawska 9b
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 45 02

STAROMIEJSKA

Mały Rynek 6
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 21 52

CHATA MAZURSKA

ul. Roosevelta 1
11-700 Mrągowo,
tel. (089) 741 28 59

Rybaczówka ZIELONY DOMEK

ul. Młodkowskiego 24
11-700 Mrągowo
tel. (089) 742 56 68

LASAGNE Manhattan

ul. Warszawska
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 21 15

MARTIN

ul. Traugutta
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 56 85

JAZZ CLUB

ul. Roosevelta 23 (dawny
spichlerz)
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 35 63

STOŁÓWKA

PRZY KOMENDZIE
ul. Wolności 2
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 50 50

ckach. Ich regionalne potrawy a także przetwory oraz mapy kulinarne znane są na całej Ziemi Mrągowskiej.

Jarmark różnaitości

Turyści doceniają również walory smakowe produktów regionalnych, sprzedawanych na mrągowskim targowisku, zwanym pospolicie „rynkem”. Przez cały rok można tu zakupić płody rolne, również z własnych, ekologicznych gospodarstw, owoce runa leśnego (jagody, grzyby, maliny, żurawinę, borówki i inne), a także łowione w mazurskich jeziorach ryby. Gospodynie sprzedają gotowe przetwory, a od mięsiva i potraw wszelakich, zwłaszcza w sezonie, uginają się kramy.

Wędzona ryba mazurska

Kto ma ochotę na wędzoną rybę, zakupić ją może w Gospodarstwie Rybackim na ulicy Młodkowskiego 22 (tel. 089 741 34 22). Wędzone tradycyjnie, w dymie z mazurskiego drewna, smacują tak, jak nigdzie indziej.

Wybrane przepisy mazurskie:

Kartoflanka po wschodnioprusku

Duża porcja włośczyzny, 1 kg ziemniaków, 750 g wędzonego boczk lub peklowanej karkówki, 800 g kielbasy parówkowej, 500 g wędzonych żeberek, 250 g kiszzonej kapusty, 2 duże cebule, natka pietruszki, 200 ml kwaśnej śmietany, łyżka musztardy, pieprz, majeranek, sól, angielskie ziele, liść laurowy, cukier.

Kapustę ugotować i pokroić. Dodać pokrojona w plastry cebulę, ugotować boczek i żeberka, dodać cebulę i przyprawy, na końcu kielbasę. Wyjąć boczek i kielbasę i pokroić w kostkę. Resztę wywaru przecedzić, dodać śmietanę i musztardę, przyprawić solą, pieprzem i cukrem. Dodać natkę.

Karp z prawdziwkami

1 karp, ½ l kwaśnej śmietany, 2 garście suszonych prawdziwków, pieprz, sól, olej.

Rybę oczyścić, podzielić na dzwonka, posolić i usmażyć. Ugotować prawdziwki. Gdy zmiękną, pokroić je w paseczki. Dzwonka podsmażonego karpia ułożyć w brytfannie, przyprawić, całość zalać śmietaną i zapiekać w piekarniku.

Chłopskie śniadanie

750 g ziemniaków ugotowanych w mundurkach, 1 cebula, 5 jajek, 1 żółtko, 2 łyżki mleka, 125 g pokrojonej w kostkę szynki, szczypiorek, sól, pieprz. Ziemniaki pokroić w talarki, usmażyć, dodać cebulę, podsmażyć, oddzielnie usmażyć jajka i żółtko, szynkę i szczypiorek. Wszystko to wylać na ziemniaki.

Mazurskie ciasteczka anyżowe

250 g mąki, 4 jajka, 250 g cukru, łyżeczka mielenego anyżu, sól.

Jajka z cukrem ubijać 20 minut, potem zamieszać z mąką, anyżkiem i szczyptą soli. Zagnieść ciasto i pozostawić je do następnego dnia. Ciastko rozwałkować na ½ cm grubości, powycinać kieliszkiem do wina okrągłe placuszki i piec 15 minut na kolor jasnożółty.

Przepisy zaczerpnięte z książki „Smak Mazur. Kuchnia dawnych Prus Wschodnich”, red. Waldemar Mierzwa, wyd. Retman, Baobab 2006

REMIEDIUM PUB

ul. Roosevelta 2
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 24 96

GRILL BAR

ul. Warszawska 24 c
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 38 31

Bar-Restauracja POTOP

ul. Roosevelta 22
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 32 00

KLUB KASYNO

ul. Wojska Polskiego 6A,
11-700 Mrągowo
tel. (089) 741 03 69
tel. kom. 508 106 583
tel. kom. 508 083 790
www.klubkasyno.mragowo.pl

Grzyby

Ryby

